

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 ของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Knowledge and Understanding of the Violation of Constitutional Rights and
Liberties According the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560
of Students, Faculty of Law, Rambhai Barni Rajabhat University

อาทิตยา โภคสุทธิ* และ อุลิช ดิษฐปราณีต**

Athidaya Pokkasut and Ulit Dittthapraanee

วันรับบทความ 7 พฤษภาคม 2562 / วันแก้ไขบทความ 16 กรกฎาคม 2563 / วันตอบรับบทความ 29 ตุลาคม 2563

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาก่อนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามความเชื่อมั่น (reliability) 0.72 สถิติที่ใช้ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 18-20 ปี กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 มากที่สุด โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ วิชาละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกเดือน โดยส่วนใหญ่ติดตามข้อมูลข่าวสารทางสื่อออนไลน์ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 จากทางสื่อออนไลน์ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561

สำหรับคะแนนความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาก่อนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนต่ำสุด 3 คะแนน คะแนนสูงสุด 14 คะแนน เมื่อคิดคะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 6.42 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.22 และเมื่อแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาก่อนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองเป็นห้าระดับ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจน้อย

คำสำคัญ รัฐธรรมนูญ, สิทธิ, เสรีภาพ, ความรู้ความเข้าใจ

* อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, อีเมล athidaya.gym@gmail.com

** คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Abstract

The purpose of this research study is to explore students' knowledge and understanding of the violation of legal rights and freedom as protected by section 213 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560. The sample group was a total of 200 students studying in the Faculty of Law, Rambhai Barni Rajabhat University. The instruments were a set of questionnaires with a reliability of 0.72. Statistics used were percentage, average, and standard deviation. The results revealed that most respondents were males, aged 18-20, and 3rd-year students. Thus, most respondents had taken the courses including Constitutional Law and Civil and Commercial Code Violation, so they had participated in training in the Constitution of the Kingdom of Thailand. Most respondents monthly followed up news of Constitution of Kingdom of Thailand B.E. 2560 via a variety of channels. Most respondents learned news via social media platforms, but they did not learn news of the Organic Act on Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561.

The result also revealed the scores of students' understanding. The highest and the lowest scores the respondents earned were 14 and 3, respectively. The average score was 6.42 score with a standard deviation of 2.22. The overall score, compared to a 5-scale rating, revealed that most students had knowledge and understanding of the violation of legal rights and freedom as protected by section 213 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 at a moderate level.

Keywords: Constitution, Right, Freedom, Knowledge and Understanding

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมาแต่ในอดีต โดยได้บัญญัติเป็นกฎหมายครั้งแรกไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาหรือลัทธิใด ๆ และมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นการปฎิบัติที่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมของประชาชน” และ “ภายในบังคับแห่งกฎหมายบุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย เคหสถาน ทรัพย์สิน การพูด การเขียน โฆษณา การศึกษาอบรม การประชุมโดยเปิดเผย การตั้งสมาคม การอาชีพ” นับแต่นั้นมาในการจัดทำรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับผู้ร่างรัฐธรรมนูญจะคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นประการสำคัญเสมอ เพราะมองว่าสิทธิและเสรีภาพเป็นเกียรติยศและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475, 2547)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 โดยมาตรา 213 กำหนดให้ “ผู้ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ” โดยกฎหมายเปิดช่องให้ประชาชนผู้ถูกละเมิดสิทธิและ

เสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง ซึ่งเป็นหลักการที่บัญญัติต่อเนื่องมาจาก มาตรา 212 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แต่ได้ขยายขอบเขตของวัตถุประสงค์กว้างออกไปเป็นเรื่องของ “การกระทำ” ที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญด้วย ไม่ใช่จำกัดอยู่แค่การร้องขอให้ตรวจสอบว่า “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญสามารถชี้ขาดว่าการกระทำใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งแตกต่างจากหลักการเดิมที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจเพียงเข้ามาตรวจสอบเฉพาะอำนาจนิติบัญญัติ ว่ากฎหมายที่ถูกระงับนั้นละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลหรือไม่ และในช่วงยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้ยกประเด็นการปฏิรูปหลักการและรับรองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยให้ดีขึ้นยิ่งกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ จึงทำให้ประชาชนเกิดความสนใจในประเด็นนี้อย่างยิ่ง (กล้า สมุทวนิช, 2560)

การบังคับใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับพุทธศักราช 2560 นับเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายที่มีคุณประโยชน์ต่อประชาชนและมีบทบาทสำคัญในการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ และหลักการตามมาตรา 213 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่ให้ประชาชนผู้ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรงนั้น มีบางประเทศบังคับใช้มาก่อนแล้ว เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่ประชาชนยื่นคำร้องทุกข์ต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง แต่การยื่นคำร้องนั้นมิใช่สิทธิเพียงขอให้ศาลชี้ขาดว่าสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญของตนถูกละเมิดจากการใช้อำนาจมหาชน โดยองค์กรของรัฐหรือไม่ ซึ่งหมายถึงความถึงการตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายโดยฝ่ายปกครอง และการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 ยังมีแนวคำวินิจฉัยของศาลที่เกี่ยวข้องไม่มากนัก จึงอาจส่งผลให้การตีความกฎหมายและการใช้กฎหมายไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ซึ่งอยู่ในช่วงการเริ่มเรียนรู้กฎหมาย การทำความเข้าใจ การฝึกตีความกฎหมาย อาจมีความคลาดเคลื่อนและสับสนในบทบัญญัติดังกล่าวของรัฐธรรมนูญ หรือที่เกี่ยวกับการทำละเมิดตามรัฐธรรมนูญ หรือการดำเนินคดีในคดีละเมิดตามรัฐธรรมนูญ (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2553)

ด้วยประการนี้ ระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อรัฐธรรมนูญตามมาตรา 213 จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องเช่นวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด วิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมายได้เป็นอย่างดี และเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญคุ้มครอง

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา และปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และเสนอแนะในแผนการพัฒนารายวิชาการสอนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำวิจัยมุ่งที่จะศึกษา

1.1 ความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

1.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา

1.3 ปัจจัยด้านการอบรมกฎหมาย การศึกษากฎหมาย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561

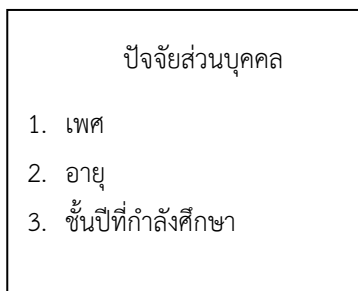
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2560

สมมติฐาน

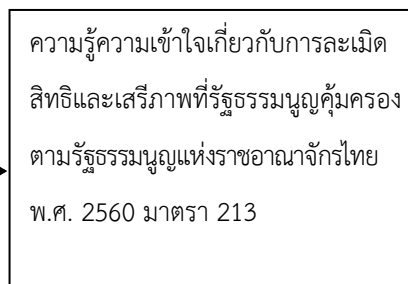
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 เป็นหลักการที่บัญญัติต่อเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยมีเจตนารมณ์ให้ประชาชนผู้ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรง และเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญอีกประการหนึ่งซึ่งประชาชนให้ความสนใจอย่างมาก หากแต่การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังมีแนวคำวินิจฉัยของศาลและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องไม่มากนัก ซึ่งส่งผลกระทบต่อแนวทางการปฏิบัติ การตีความไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ฉะนั้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองให้แก่ประชาชน นักกฎหมาย และนักศึกษากฎหมาย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบังคับใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ก่อนประชาชนกลุ่มอื่น ๆ เพราะจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาแผนการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น วิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด วิชารัฐธรรมนูญ การหาวิธีการสร้างองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวให้แก่นักศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น และให้นักศึกษามีส่วนสำคัญในการกระจายความรู้เรื่องดังกล่าวสู่ชุมชน ทั้งยังสามารถนำระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการให้คำแนะนำและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

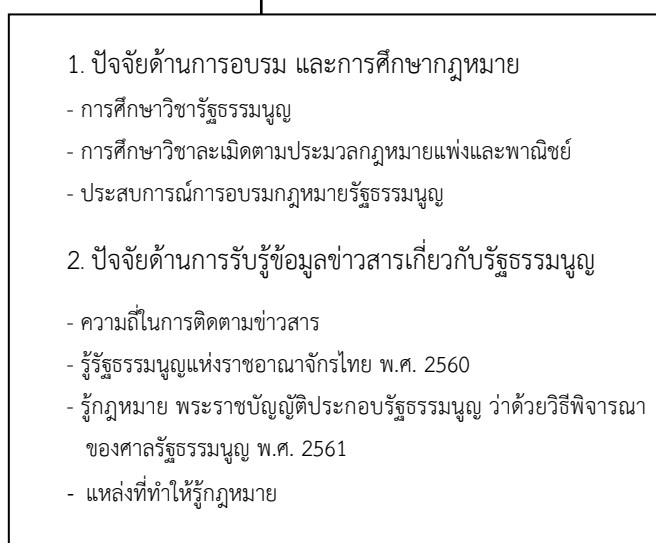
ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ตัวแปรแทรกซ้อน

การทบทวนวรรณกรรมและงานและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ สิทธิ และเสรีภาพ

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1973) ได้ให้คำจำกัดความคำว่า ความรู้ (knowledge) ใน **Dictionary of Education** ว่าเป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้ ซึ่งคล้ายกับความหมายใน **The Lixicon Webster Dictionary** (1997) ที่ว่าเป็นความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์โครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาหรือค้นหา หรือเป็นความรู้เกี่ยวกับ สถานที่ สิ่งของหรือบุคคลที่ได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือจากรายงาน การรับรู้ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา นอกจากนี้ ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจโดยการนึกได้ หรือโดยการมองเห็น หรือได้ยินก็จำได้ เป็นความรู้เกี่ยวกับ คำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎีโครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหา มาตรฐาน เป็นต้น

ประภาเทัญ สุวรรณ (2530) อธิบายว่า ความรู้เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความหมายต่อกัน ส่วนความเข้าใจ คือ ความเชื่อ หรือความนึกคิด (concept)

หรือการสำเหนียก (conception) ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นไปได้ในทางดีและไม่ดี และความรู้ความเข้าใจนี้เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากกลุ่มสังคมมาสู่ตัวบุคคล เช่น ถ้ามีผู้สอนให้บุคคลเข้าใจและรู้ว่าสิ่งหนึ่งสิ่งนั้นคืออะไร ผู้นั้นก็มีเจตคติ (attitude) ที่ดีต่อสิ่งนั้น

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2538) ให้ความหมายว่า “สิทธิ” คือ อำนาจที่จะให้ผู้อื่นทำการหรืองดเว้นกระทำการบางอย่างตามที่เขามีสิทธิ อันเป็นการบังคับให้คนอื่นต้องกระทำตามสิทธิของเรา

บวรเจต สังคะเนติ (2543) ให้ความหมายว่า “สิทธิ” คือ อำนาจที่กฎหมาย คุ้มครองคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิซึ่งก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นด้วย

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ (2543) ให้ความหมายว่า “เสรีภาพ” คือ ภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น ภาวะที่ปราศจากการถูกหน่วงเหนี่ยวขัดขวาง บุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมมีเสรีภาพอยู่ตราบเท่าที่เขาไม่ถูกบังคับให้กระทำในสิ่งที่เขาไม่ประสงค์จะกระทำ และไม่ถูกหน่วงเหนี่ยวขัดขวางไม่ให้กระทำในสิ่งที่เขาประสงค์จะกระทำ กล่าวโดยสรุป เสรีภาพ คือ อำนาจของบุคคลของบุคคลใดอันที่จะกำหนดของตนเอง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิวล รื่นใจชน (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง **ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์: ศึกษากรณีประชาชน หมู่ 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี** เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจในสิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่องให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2543) กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่หมู่ 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.63 สถิติที่ใช้ ได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่หมู่ 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่องให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2543) ในระดับปานกลาง ผู้ที่มีประสบการณ์การอบรมกฎหมายและผู้ที่ไม่ประสบการณ์การอบรมกฎหมาย มีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคไม่แตกต่างกัน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการอบรมกฎหมายพื้นฐานเบื้องต้นทั่วไป ไม่ได้เจาะลึกลงไปในเรื่องรายละเอียดของกฎหมายพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้บริโภค แต่ผู้ที่มีรถยนต์ในครอบครองกับผู้ที่ไม่มียานยนต์ในครอบครอง มีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่มีรถยนต์ในการครอบครองมีประสบการณ์ในการซื้อและเช่าซื้อรถยนต์ จึงทำให้มีโอกาสได้อ่านและทำความเข้าใจในนิติกรรมสัญญาซื้อและเช่าซื้อรถยนต์มากกว่าผู้ที่ไม่มียานยนต์ในครอบครอง

วุฒิชัย จิตตานู (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง **กระบวนการทางกฎหมายและบทบาทของศาลรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ** ผลการวิจัยพบว่า ศาลรัฐธรรมนูญในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นระบบรวมศูนย์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญโดยตรง โดยมีคำร้องทุกข์ตามศาลรัฐธรรมนูญและคำร้องทุกข์ทั่วไปตามรัฐธรรมนูญเป็นกระบวนการทางกฎหมาย มีผลต่อบทบาทของศาล

รัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ส่วนศาลรัฐธรรมนูญไทยพบว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามมาตรา 264 และการไม่มีกระบวนการเยียวยาทางกฎหมายตามรัฐธรรมนูญเป็นกระบวนการปัญหาทางกฎหมายที่ทำให้ศาลรัฐธรรมนูญไทยขาดประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 399 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในกรณีนี้ผู้วิจัยทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยแทนค่าสูตร Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย

n คือ ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้

N คือ จำนวนประชากรที่ทราบค่า

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ 0.05

แทนค่าตามสูตร

$$n = \frac{399}{1 + 399(0.05)^2}$$

$$= 199.75$$

เพื่อให้การเก็บข้อมูลครั้งนี้มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 200 ราย

วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 200 ราย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้ทุกหน่วยของประชากรมีโอกาสในการถูกเลือกเท่ากัน เพื่อให้ครอบคลุมความคาดเคลื่อนจากการเก็บข้อมูลไม่ได้ตามเป้าหมาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ เป็นแบบเลือกตอบใช่และไม่ใช่ จำนวน 15 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องความรู้ความเข้าใจ จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ โดยตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่า ครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เรียบเรียงแล้วไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและระเบียบวิธีวิจัย และอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

4. เลือกข้อคำถามที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขและเรียบเรียงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการ และมีความเหมาะสมหรือไม่ จากนั้นนำข้อมูลมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ดังนี้

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

โดยที่

α คือ สัมประสิทธิ์แอลฟา

K คือ จำนวนข้อคำถาม

$\sum S_i^2$ คือ ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ในการหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.72 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับพอใช้ หมายถึง แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยมีหนังสือถึงอาจารย์ผู้สอนทุกระดับชั้นปี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแบบสอบถามให้นักศึกษาที่เข้าเรียนในวิชาของอาจารย์ที่ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ไว้ จำนวน 200 ชุด โดยอธิบายรายละเอียดแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจ และให้กรอกแบบสอบถามพร้อมส่งคืนภายในเวลาที่กำหนด
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำบันทึกในเครื่องคอมพิวเตอร์ ประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสองลักษณะ คือ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเปรียบเทียบ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การพรรณนาข้อมูลเพื่ออธิบายข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ประสบการณ์ด้านการอบรม การศึกษากฎหมาย พฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนความรู้ความเข้าใจ

ข้อคำถามสำหรับวัดความรู้ความเข้าใจ มีทั้งหมด 15 ข้อ โดยถ้าตอบถูกจะได้ 1 คะแนน แต่ถ้าตอบผิดจะได้ 0 คะแนน ดังนั้น ช่วงคะแนนที่ผู้ตอบจะมีก็คือ 0-15 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยมีเกณฑ์ในการแปลความ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตรการหาอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{15-0}{5} \\ &= 3 \end{aligned}$$

เกณฑ์คะแนนรวมในการแปลความ

จัดระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจ เป็น 5 ระดับ ได้ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 0-3.99	มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด
คะแนนตั้งแต่ 4-6.99	มีความรู้ความเข้าใจน้อย
คะแนนตั้งแต่ 7-9.99	มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ 10-12.99	มีความรู้ความเข้าใจมาก
คะแนนตั้งแต่ 13-15.00	มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 18-20 ปี กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 มากที่สุด จำแนกตามปัจจัยด้านการศึกษากฎหมาย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ และวิชาละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จำแนกตามปัจจัยด้านการอบรมหรือการทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในทุกเดือน โดยส่วนใหญ่ติดตามข้อมูลข่าวสารทางสื่อออนไลน์ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 จากทางสื่อออนไลน์ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561

ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบถูกในข้อคำถามที่ 1 ที่ว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ สามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ใช่หรือไม่” และข้อคำถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบผิด คือ ข้อคำถามที่ 8 ที่ว่า “การยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นเพื่อให้ศาลชั้นต้นส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญได้ใช่หรือไม่”

สำหรับคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองนั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนต่ำสุด 3 คะแนน คะแนนสูงสุด 14 คะแนน เมื่อคิดคะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 6.42 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.22 และเมื่อแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองเป็นห้าระดับ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจน้อย

5. อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เคยศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ และผู้ที่ไม่เคยศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ในระดับเดียวกัน โดยจากข้อมูลการตอบแบบสอบถามผู้ที่เคยศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญได้คะแนนในช่วงเดียวกันกับผู้ที่ไม่เคยศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ คือได้คะแนนในช่วง 4-6 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับความรู้ความเข้าใจน้อย ดังนั้น ปัจจัยเกี่ยวกับการเคยศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญหรือไม่ ไม่ทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองแตกต่างกัน

2. จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และผู้ที่ไม่ม่ประสบการณ์ การอบรมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองในระดับเดียวกัน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับความรู้ความเข้าใจน้อย ดังนั้น ปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่ทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองแตกต่างกัน

3. จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองมากกว่าผู้ที่ไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร โดยจากข้อมูลการตอบแบบสอบถาม ผู้ที่ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 โดยเฉลี่ยตอบคำถามได้คะแนนในช่วง 5-7 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง ส่วนผู้ที่ไม่ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยเฉลี่ยตอบคำถามได้คะแนนในช่วง 4-6 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับความรู้ความเข้าใจน้อย ดังนั้น ปัจจัยเกี่ยวกับการทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 จึงมีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง

4. จากผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองและจากการสอบถามเพิ่มเติม พบว่ามีแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ดังนี้

4.1 ปัจจัยเกี่ยวกับการเคยศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญหรือไม่ ที่ไม่ทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาในหัวข้อเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ประกาศใช้ภายหลังที่ได้ศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญแล้วหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่มีความรู้ความเข้าใจที่มากกว่านักศึกษาหรือบุคคลที่ไม่เคยได้รับการศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยเพิ่มหัวข้อของการเรียนการสอนเกี่ยวกับการ

ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองและอาจนำมาสู่การพิจารณาถึงประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ

4.2 ปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ไม่ทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองแตกต่างกัน เนื่องจากการอบรมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญส่วนใหญ่เป็นการอบรมเกี่ยวกับการได้มาซึ่งรัฐสภา หรือเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานหรือหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ไม่ได้เจาะลึกลงไปในเรื่องละเอียดหัวข้อการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ดังนั้น จึงต้องจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง

4.3 ปัจจัยเกี่ยวกับการทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ปัจจัยเกี่ยวกับการทราบข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ซึ่งมีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง โดยทำให้ผู้ที่ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองมากกว่า ดังนั้น จึงต้องจัดให้มีโครงการส่งเสริมการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

6. ข้อเสนอแนะ

1. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ควรจัดทำแผนการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยบรรจุหัวข้อเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง เป็นหัวข้อหลักในการเรียนการสอน จัดทำแผนโครงการส่งเสริมความรู้ทางด้านกฎหมาย เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองให้นักศึกษา โดยให้คณาจารย์คณะนิติศาสตร์และตัวแทนนักศึกษาจัดตั้งทีมงานขึ้น จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองให้นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ และนักศึกษาที่มีความสนใจ จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองให้นักศึกษา เพื่อที่จะทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองมากขึ้น สามารถใช้สิทธิของตนเองตามกฎหมายได้อย่างเต็มที่ และนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการปฏิบัติงาน

2. ควรศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 213 กับนักศึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี อีกครั้ง เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาภายหลังการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ไม่นาน ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาระยะเวลาการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาหรือไม่เพียงใด

3. ควรศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 213 ในลักษณะวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- กล้า สมุทวณิช. 2560. “ห้องรับคำร้อง” ของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่. *วารสารศาลยุติธรรม*, 10 (3): 5-6.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. 2543. *หลักพื้นฐานของ สิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บรรศักดิ์ อูวรรณโณ. 2538. *กฎหมายมหาชน เล่ม 3*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2530. *ทัศนคติ: การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 49 หน้า 537. วันที่ 10 ธันวาคม 2475.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. 2543. *สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. 2533. *ความสัมพันธ์ระหว่างคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และศาล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วุฒิชัย จิตदानุ. 2548. *กระบวนการทางกฎหมายและบทบาทของศาลรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศิพล รื่นใจชน. 2549. *ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์: ศึกษากรณีประชาชน หมู่ 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Carter V. Good, (ed). 1973. *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.

